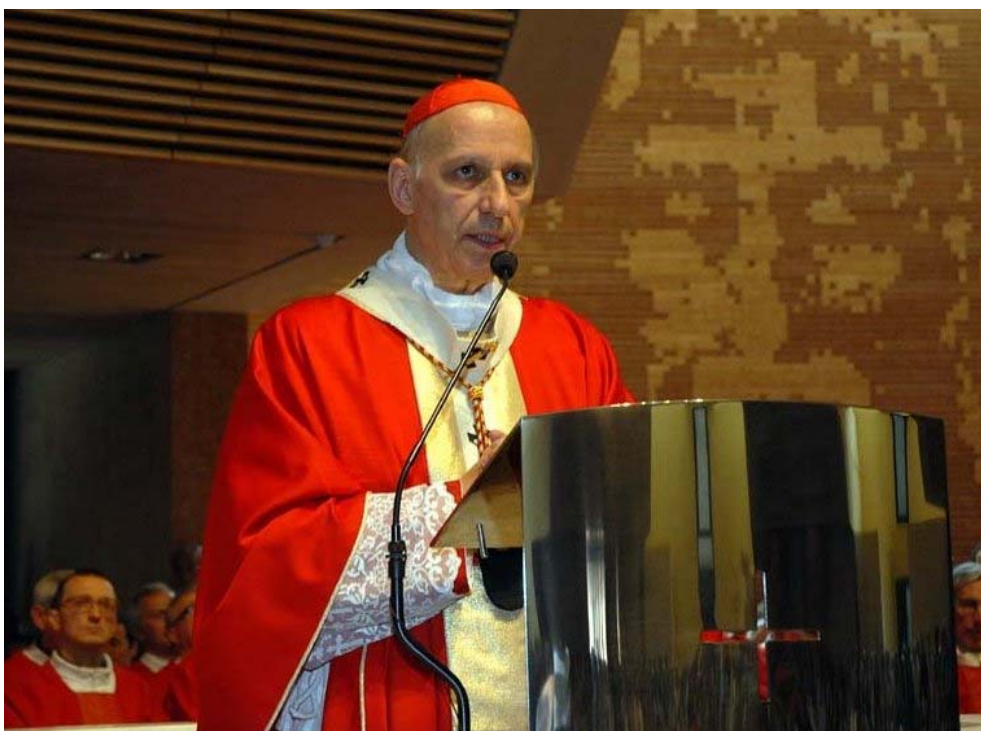

„OSLAVENÝ KŘÍŽ ZMRTVÝCHVSTALÉHO KRISTA“

POSELSTVÍ TURÍNSKÉHO ARCIBISKUPA K DOBĚ POSTNÍ 2010

ROK VÝSTAVU TURÍNSKÉHO PLÁTNA

Milovaní,

chápu jako vzácný Pánův dar, že mohu znovu přijít ke každému z vás prostřednictvím tohoto krátkého poselství. Je to konkrétní způsob starostlivosti o vaši víru, ale současně příležitost, jak vám otevřít mé srdce a dát vám podíl na tom, co považuji za zásadní v naší společné cestě následování Pána Ježíše Krista. Stále mám na paměti a osobně se

mě dotýkají krásná slova sv. Augustina: „Pro vás jsem biskupem, s vámi jsem křesťanem“.

Jako Boží Církev, která je v Turíně, společně začínáme posvátnou dobu postní. V představách mnohých, zvláště pak méně mladých, toto slovo vyvolává téměř spontánně myšlenku smutných dní a nekonečných týdnů. Nemůže tomu ani být jinak, jestliže se soustředíme výhradně na sebe sama. Doba postní se nám pak skutečně jeví jako pochmurná a dlouhá, máme-li na mysli pouze odříkání, oběti či proměny, které musíme udělat, abychom se obrátili a změnili život. Vše se však náhle mění, jen co se necháme uchvátit smyslem této doby a cílem tohoto putování: Kristovými velikonocemi, přechodem ze smrti do života, jeho přechodem z mrazivých temnot hrobu do hřejivého Božího světla.

Vydáváme se proto na cestu, stejně jako to činili naši otcové po čtyřicet let na poušti, v jistotě, že i my budeme moci stanout v zaslíbené zemi, té skutečnější a pravdivější, jediné vlasti vskutku obyvatelné pro všechny lidi, toužící po životě a věčnosti, kterou je samotná Osoba Pána Ježíše, Ukřižovaného Vzkříšeného, Zmrtvýchvstalého a Žijícího na věky. Nesmíme zapomínat, že On je cílem našeho postního putování. On je středem celého liturgického roku, protože je srdcem celého křesťanského života. Byl bych proto rád, kdybychom s duší pokornou a vnímavou, jako by to bylo poprvé a jako by se obracela přímo ke každému z nás, znovu naslouchali mocným a zaníceným slovům, jimiž apoštol Pavel před tolika lety burcoval korintské křesťany: „Nevstal-li Kristus, marné je naše kázání a marná je i vaše víra. ... Máme-li naději v Krista jen v tomto životě, pak jsme nejubožejší ze všech lidí. Ale Kristus z mrtvých vstal, a to jako první z těch, kteří zesnuli! (1Kor 15,14.19-2). Rok co rok prožíváme stejné putování, aby se v našem nitru rozšířily prostory naděje, která spočívá na skutečnosti „setkání s Ježíšem Kristem, vzkříšeným

z mrtvých“. Zbraněmi modlitby, postu a almužny vedeme neustálý boj proti temnotě našich srdcí, aby se v nás mohlo jasněji rozzářit oslnivé světlo velikonočního rána.

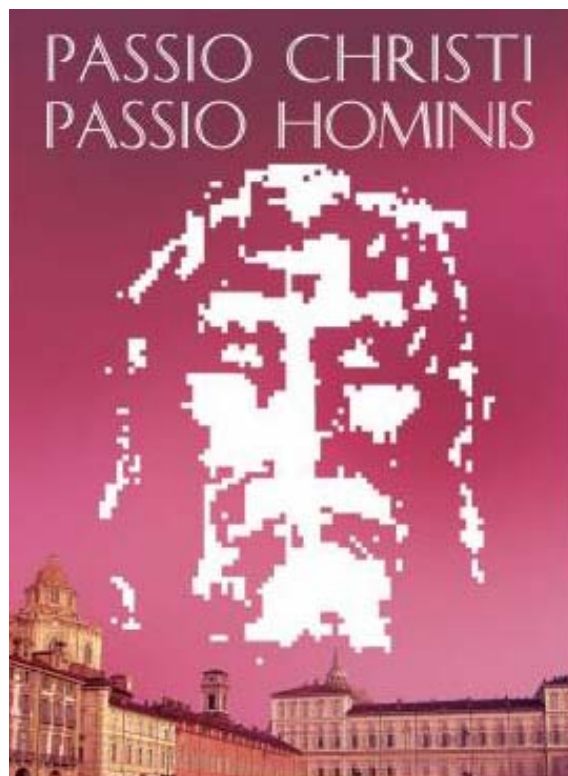
Nyní už v bezprostřední blízkosti výstavu Turínského plátna, na které jsme se v tomto pastoračním roce připravovali zvláštním diecézním putováním, když jsme rozjímalí nad „*Passio Christi, passio hominis*“, utrpením Kristovým, které dává hodnotu a smysluplnou odpověď na každé utrpení lidské, bych chtěl nabídnout prosté zamyšlení, aby nám bylo ještě zřejmější, jak světlo Ježíšova vzkříšení je s to prozářit hlubinu tajemství jeho utrpení i našeho samotného lidského utrpení.

Láska volá po lásce

Když čteme evangelijní vyprávění o Ježíšově utrpení, jsme otřeseni zuřivostí s jakou na něj dopadlo zlo a nenávisť lidí. Dav, který jej krátce předtím oslavoval, nyní křičí a žádá jeho odsouzení; vojáci jej bijí s největší krutostí, jaké jsou schopni. Kolemjdoucí pak a náboženští vůdcové té doby i samotní zločinci, ukřižovaní po jeho boku, vidouce jeho tělo visící na kříži, nejenže nejsou jati pražádným lidským soucitem, ale zahrnují ho nevráživostí, kterou s největší pravděpodobností, v sobě chovali a v skrytu šířili po léta. «Ti, kteří tudy procházeli – líčí evangelista Matouš – potupně proti němu mluvili, potřásali hlavou a říkali „Chtěl jsi zbořit chrám a ve třech dnech ho zase vystavět, Zachraň sám sebe, jsi-li syn Boží a sestup z kříže!“ Stejně tak se mu

posmívali i velekněží, vykladatelé Písma a starší: „Jiným pomohl, sám sobě pomoci nemůže.“ Stejně potupně ho napadali i zločinci, kteří s ním byli ukřižováni» (Mt 27,39-44). Jde o násilí tím ohavnější, že dopadá na nevinného a bezbranného člověka, který – jak řekne o něco později apoštol Petr, - „všude procházel, prokazoval dobrodiní a uzdravoval všechny, které opanoval ďábel, protože Bůh byl s ním“ (Sk 10,38). Ale čteme-li evangelium jsme stejně tak zdrceni když musíme konstatovat, že Ježíš v hodině svého utrpení a své smrti zůstává bez blízkosti a tepla těch, s nimiž sdílel vše, které jsi vyvolil, kteří se stali „jeho“, které něžně miloval a miluje „až do krajnosti“. Ježíš trpí a umírá sám a opuštěný, zbaven solidarity apoštolů, jímž se pokorně zavázal důvěr přátelstvím. Utěšuje ho pouze přítomnost Marie, jeho Matky, Jana a několika mála žen, stojících u Něj pod křížem; všichni ostatní přátelé se vytratili.

Ježíš trpí a je doslova obklopen tímto zlem, tímto násilím a touto nenávisť. On však tímto svým utrpením prochází s jedinečnou důstojností. Právě tento aspekt nás nejvíce zasahuje v evangelijním líčení *Passio Christi* (Kristova utrpení). A nejen to: věčný Syn Boží, který se stal tělem, činí z tohoto svého utrpení největší a nejprospěšnější dílo, jaké kdy vykonal. Ve skutečnosti podstupuje zlo, ale svou vůlí jej proměňuje zevnitř, a činí jej úkonem důvěrné, naprosté a definitivní odevzdanosti do rukou Otce. Jeho utrpení se tak stává spasitelnou obětí, kterou Ježíš zcela přináší Otcí; a tímto gestem stvrzuje život, prožívaný v jistotě, že Bůh je jeho Otec, na nějž skládá všechnu svou důvěru, protože

nikdy nemůže zradit. Zatímco jej lidé tupí, políčkují, bijí a trýzní jeho tělo, Ježíš právě v tomto svém zmučeném a až k smrti ztrýzněném těle, se odevzdává Otcí, jeho láskyplné vůli z lásky ke všem lidem, i k těm, kteří jej zabíjejí, v důvěrné jistotě, že On, právě proto, že je Otec, nemůže nechat v hrobě ztrouchnivět svého milovaného Syna.

A vskutku ho o velikonočním ránu vzkřísí. Toto vzkříšení bude odpovědí lásky, kterou Otec nabízí za lásku, s jakou se mu Ježíš daroval, aniž by si cokoli ponechal pro sebe. Lásku Kristovu utrpení a smrti vyzvala láska, s níž jej Otec vzkřísí „třetího dne“. Tím, že Ježíše vzkřísil z mrtvých, jako by Otec potvrdil, že bezmezná oběť Kristova života zasluhuje dar stejně naprostého a bezvýhradného života, života věčného, života, který už nebude moci být zničen červem smrti. Ale současně jako by říkal i nám, že život je pravý a skutečně hodný člověka tehdy, jestliže je nabídnut a darován až do krajnosti, jako to udělal Ježíš. Proto my křesťané, i přesto že známe Krista vzkříšeného z mrtvých, nepřestáváme téměř paradoxním způsobem zobrazovat a rozjímat Ježíše trpícího v Pašijích a na kříži. Je to náš způsob, jak vzpomínat, jak si znovu připomnět, že vzkříšení je výzvou stále a znovu se vracet ke Kristovu kříži, abychom viděli čím, skutečně byl a čím je: nikoli nevýslovnou „krvavou událostí“, ale místem, na němž se zjevuje kdo je Bůh a tedy čím může být a kým se může stát člověk, je-li věrný svému povolání lásky.

Kristovo vzkříšení a utrpení člověka

Právě proto, že Ježíšovo zmrtvýchvstání je s to prozářit jeho kříž, osvěcuje i naše kříže, naše trápení. Jestliže mnoha způsoby uctíváme kříž a vnímáme nutnost uchovávat Turínské plátno, uctívat je a rozjímat nad ním, jak to zakrátko učiníme, je tomu tak i proto, že si uvědomujeme, že Kristův kříž bytostně připomíná mnohé kříže lidstva. Jeto umučení nás skutečně odkazuje na tajemství zla, které na nás až příliš často doléhá, dává nám trpět a drtí nás. Uctíváme Kristův kříž a v modlitbě přecházíme před Turínským plátnem i proto, že skrze víru víme, že velikonoční světlo, prozařující Ježíšovo utrpení, osvítlí i nesčetné útrapy nás všech. Pánovo vzkříšení především říká, že utrpení, a to i to nejkrutější a nekončící, „je konečné“, má svůj konec. Víme velmi dobře, že jsou nemoci, trápení, pocity zármutku a úzkosti, jež nám mohou brát chuť do života a mohou nás vést k domnění či pocitu, že život je pod vládou zla. Každý z nás zná osoby, které prožívají ať v rovině fyzické, psychologické či duchovní křížovou cestu, jež se zdá být nekonečnou. Možná i nám samotným bylo dáno v zajetí dlouhého utrpení anebo jsme prožili či přímo nyní prožíváme úzkost a vnitřní temnotu, které se jeví jako bezvýhodný tunel. Vzkříšený Ježíš nás však ujišťuje, že zlo, každé zlo, i zlo smrti, je už nyní omezeno, má svůj konec. Nepřestává na nás sice doléhat, zraňovat nás a tisícovým způsobem srážet, ale Pánovo vzkříšení je jako přehrada, která nám zaručuje, že i přes všechno jeho nápor a prudkost, nás zlo nikdy nebude moci definitivně zdrtit.

Nesmíme proto zapomínat, že „poznání“ Ježíše Krista vzkříšeného není pouhou intelektuální skutečností. Znamená žít z Něj a v Něm. Svatý Pavel, který to hluboce prožil, může vyznat: „To už nejsem já, ale ve mně žije Kristus“ (*Gal 2,20*). V Jeho objetí, objetí Živého, se nám tak nabízí možnost projít nocí bolestí a utrpení tím, že ze svého života učiníme oběť Bohu příjemnou, protože jej budeme prožívat v důvěře, že On nepřestává být dobrým Otcem, ve své dobrotě silnějším než zlo, které nás svírá a na pohled se zdá, že nás drtí a podrobuje. Zlo zůstává zlem, nemůžeme ho popřít, ani utrpení není třeba pochopitelně vyhledávat. Ba co víc, „vědomi si“ Ježíšova zmrtvýchvstání, jsme mnohem

schopnější rozpoznávat vše, co je zlem a utrpením a pojmenovat je! Ale pokud na nás dolehnou, víme také, že ve společenství s Kristem zmrtvýchvstalým se nám otvírá možnost nabídnout se Bohu Otci a stejně jako v situacích radosti a blahobytu, nepřestávat hledat jeho vůli, která je vždy vůlí dobra a vykoupení od zla, pro nás i pro všechny lidi.

Jako věřící ve Zmrtvýchvstalého, který v nás niterně přebývá, jsme rovněž schopni si povšimnout mnoha zárodků vzkříšení, s nimiž se můžeme potkat už v tomto pozemském životě. Navyklí patřit na Krista, dostáváme „oči vzkříšení“, abychom viděli to, co už má nádech života věčného: mladí, kteří hledají, jak pravý smysl svého života a usilují o to, aby rostli v daru života; tisíce iniciativy solidarity, které se kolem nás neustále hemží; rozhodnost a citlivost, s níž se mnozí ujímají situací chudoby a bolesti druhého; věrnost mnoha manželů a jejich nasazení při výchově dětí; vážnost, s níž tolik dospělých prožívá svou práci a odpovědnost; smysl pro spravedlnost, který živí tolik jedinců i různých sdružení ... Dobro obecně nedělá rozruch; proto ani nevzbuzuje zájem. Kristovo zmrtvýchvstání nás uschopňuje vidět ho a dát mu místo, které mu náleží!

Ježíš Zmrtvýchvstalý nám konečně dává sílu, abychom šířili život a nabízeli kolem nás příležitosti zmrtvýchvstání. Nebylo to náhodou, že křesťané vnímali už od počátku křesťanství výzvu uskutečňovat faktickou a prozíravou charitou svou víru ve Vzkříšeného Pána. Svátý Pavel mluví o „víře, která se projevuje láskou“ (*Gal 5,6*). Protože patříme k Němu, víme, že jej musíme zpřítomňovat darováním našeho vlastního života tam ostatní lidé prožívají svůj velký pátek utrpení a bolesti. Je v tomto smyslu žádoucí znovu oživit vzácnou diecézní aktivitu „Postní doba bratrství“, aby se pro jednotlivé křesťany, stejně jako pro společenství této naší milované turínské Církve stala příležitostí ke svědectví bratrské lásky sdílení jakožto plodu našeho společenství se Zmrtvýchvstalým.

Vzkříšení z hříchu

To, co jsem doposud řekl o velkém tématu Kristova vzkříšení, ústřední události celé naší víry, jež dává smysl a spásnou hodnotu každé situaci našeho utrpení i útrap našich bratří, potřebuje další krok v našem zamyšlení.

Nasloucháme-li upřímně mužům a ženám naší doby a chceme-li se zhostit všech těžkostí, s nimiž se potkávají, nemůžeme přehlédnout velká skrytá trápení, pohroužená v hlubinách nitra, kterými jsou mnohé vnitřní trýzně, jež jsou plodem rozličných situací hříchu. Vstoupíme-li s vírou a modlitbou do tajemství Ježíšova utrpení, nemůžeme opomenout, co nám říká svátý Petr: „On vynesl na svém těle naše hříchy na dřevo kříže, abychom už nežili hříchu, ale spravedlnosti. Jeho ranami jste byli uzdraveni“ (*1Pt 2,24*). Tady, jak vidíme, se mluví o duchovním uzdravení z hříchu, o němž musíme z celého srdce usilovat jako o dar a plod Pánova utrpení. Už Izaiáš ve své čtvrté písni o Božím Služebníku, připomínal tragickou tíhu hříchu lidstva, kterou na sebe vezme budoucí mesiáš, aby je obětí svého života vykoupil: „Byl proboden pro naše hříchy, zdeptán pro naše nepravosti ... Pán na něj složil nepravosti nás všech“ (*Iz 53,5-6*).

V době, jakou je ta naše, kdy převládá šířící se sekularizovaná kultura, v níž u mnohých ochablo či přímo vymizelo vnímání „citu pro hřích“, bych rád probudil svědomí všech, abychom se přesvědčili o nezměrných katastrofách, které hřích působí v životě osob, rodin i společnosti. Jestliže se Boží zákon už nepovažuje v životě lidí za důležitý, musíme mít odvahu připomenout s realizmem závažné negativní důsledky, které mají všichni před očima. Kolik rodin zrozených z čisté a upřímné lásky snoubenců končí v troskách, protože

smlouva lásky, která je zakládala, nezůstala zakotvena ve svátostné milosti a Božím milosrdenství, která by uzdravila každou ránu či mravní křehkost a dodala nezbytnou vnitřní sílu trvalé věrnosti, která je nezbytnou podmínkou pro radost manželů i klid dětí.

Rozšíří-li se pak náš pohled ještě dál na celou společnost, nemůžeme popřít mravní úpadek, do něhož se lidé řítí, jakmile do jejich srdce vstoupí hříchy. Samotné zprávy, které den co den přicházejí do našich domovů, nám poskytují dostatečně výmluvný obraz o tom, kolik utrpení je ve světě způsobeno tolika přestoupeními Božího zákona. Víme, že dobro je silnější než zlo. Proto my, Ježíšovi učedníci, neúnavně s přesvědčivostí hlásáme, že Boží láska – je-li přijata – vždy vítězí nad každým našim hříchem. Izaiáš nám to připomíná těmito slovy: „I kdyby jako šarlat byly vaše hříchy, vybělí se jako sníh. Kdyby byly rudé jako purpur, zbělí jak vlna. Jestliže s radostí poslechnete, z hojnosti země budete jíst. Jestliže se však vzepřete, budete-li se bouřit, meč vás pohltí. Ano, to promluvila Hospodinova ústa“ (Iz 1,18-20). Naplnění těchto slov vidíme, když Ježíš sám v den zmrtvýchvstání prochází zavřenými dveřmi večeřadla, kde jsou apoštolové zavření ze strachu před Židy, a jako prvotinu svých velikonoc jim přináší dar svého pokoje: „Pokoj vám“. Poté na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého. Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny; komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou (Jan 20,19.22).

Nesmíme proto zapomínat, že „passio hominis“ (lidské utrpení) zahrnuje také ony rány a strádání, jež činí kvůli hříchu hořkým a mnohdy zoufalým život tolika lidí. Ovšem jestliže se naše zkroušené a kající srdce otevře lásce ukřižovaného a zmrtvýchvstalého Krista, potom vymizí i utrpení způsobená našim hříchem, neboť „Passio Christi“ (Kristovo umučení), po němž následuje vzkříšení, nám jako dar přináší milosrdenství, odpuštění a tedy možnost nového života. Budeme-li toto hledat, při slavení velikonoc budeme moci zakusit „integrální vzkříšení“ jako smysluplnou odpověď na tolikerá utrpení fyzická, psychická, citová či jakákoli jiná, a současně jako duchovní uzdravení od všech situací hříchu, neboť v setkání s Kristem máme účast na jeho vítězství nad smrtí a hříchem.

Přál bych si, aby nadcházející výstav Svatého plátna přinesl opravdovou útěchu a sílu těm, kdo prožívají situace utrpení a dal všem příležitost zakusit, že v duchovní rovině může znovu začít nový život, jak nám to doporučuje svatý Pavel: „Jestliže jste s Kristem byli vzkříšení, usilujte o to, co pochází shůry, kde je Kristus po Boží pravici. Na to myslete, co pochází shůry ne na to, co je na zemi“ (Kol 3,1-2).

Milování, prožijeme příhodný čas doby postní tak, aby nám o velikonocích byla dána milost spatřit ve víře vzkříšeného Ježíše a vyznat jako svatý Tomáš, že dosud nese rány utrpení, neboť nás tak miloval, že se za nás vydal na smrt. Přeji sobě i vám všem, abychom se nechali naplnit až po okraj Duchem Vzkříšeného, abychom zakusili nevýslovnou radost nového života: života schopného projít spolu s Ježíšem i bolestí, smrtí i každou situací hříchu. Tak budeme schopni solidaritou a starostí o život bližních šířit kolem sebe jas Pánova zmrtvýchvstání. Ať vědomí, že na nás svým zářivým pohledem patří Zmrtvýchvstalý, dává sílu přiblížit se k jiným a při pohledu do jejich očí, zvláště jsou-li obtíženi, trpící či zdrcení zlem, jim dát podíl na radosti vzkříšení.

+ Severino Card. Poletto